

Teismo praktikos rinkinys

Byla C-5/22

Green Network SpA

prieš

SF

ir

YB

ir

Autorità di Regolazione per Energia Reti e Ambiente (ARERA)

(*Consiglio di Stato* prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

2023 m. kovo 30 d. Teisingumo Teismo (penktoji kolegija) sprendimas

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Elektros energijos vidaus rinka – Direktyva 2009/72/EB – 37 straipsnis – I priedas – Nacionalinės reguliavimo institucijos pareigos ir įgaliojimai – Vartotojų apsauga – Administracinės valdymo išlaidos – Nacionalinės reguliavimo institucijos įgaliojimai įpareigoti grąžinti galutinių vartotojų sumokėtas sumas, taikant šios institucijos neteisėtomis pripažintas sutarties sąlygas“

Teisės aktų derinimas – Derinimo priemonės – Elektros energijos vidaus rinkos bendrosios taisyklės – Direktyva 2009/72 – Reguliavimo institucijos – Pareigos ir įgaliojimai – Nacionalinės reguliavimo institucijos įgaliojimai įpareigoti grąžinti galutinių vartotojų sumokėtas sumas, taikant šios institucijos neteisėtomis pripažintas sutarties sąlygas – Pareigos užtikrinti skaidrius tarifus pažeidimu grindžiamas įpareigojimas grąžinti gautas sumas – Leistinumai

(Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/72 36 straipsnio g punktas, 37 straipsnio 1 dalies i ir n punktai, 3 dalis, 4 dalies d punktas, 6 dalis ir I priedas)

(žr. 22, 24–26, 28, 30 punktus ir rezoliucinę dalį)

Santrauka

Nacionalinės energetikos reguliavimo institucijos gali turėti įgaliojimus įpareigoti elektros energijos įmones grąžinti sumas, gautas pažeidžiant vartotojų apsaugos reikalavimus.

Vartotojų apsauga yra viena iš šių valdžios institucijų pareigų

2019 m. *Autorità di Regolazione per Energia Reti e Ambiente* (Energijos, tinklų ir aplinkos reguliavimo institucija, Italija) Italijos elektros energijos ir gamtinių dujų skirstymo bendrovei *Green Network* skyrė 655 000 eurų piniginę administracinę baudą už tarifų skaidrumo pareigų pažeidimą. Ta institucija taip pat įpareigojo ją grąžinti galutiniams klientams 1 398 495,22 eurų sumą, kuri jiems buvo išrašyta sąskaitose už administracines valdymo išlaidas, taikant šios institucijos neteisėta pripažintą sutarties sąlygą.

Nesėkmingai apskundusi tą sprendimą administraciniame teisme, *Green Network* kreipėsi į *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba, Italija), kur teigė, kad Italijos teisėje numatyti nacionalinės reguliavimo institucijos įgaliojimai reikalauti grąžinti vartotojų sumokėtas sumas prieštarauja Direktyvai 2009/72¹.

Šiomis aplinkybėmis *Conseil d'État* pateikė Teisingumo Teismui du prejudicinius klausimus dėl Direktyvos 2009/72 37 straipsnio 1 ir 4 dalių, susijusių su reguliavimo institucijų įgaliojimais, ir jos I priedo, nustatančio priemonės, kurių turi imtis valstybės narės, kad apsaugotų vartotojus.

Savo sprendime Teisingumo Teismas patikslino, kad pagal Direktyvos 2009/72 37 straipsnio 1 dalies i ir n punktus², 4 dalies d punktą³ ir I priedą valstybei narei nedraudžiama suteikti nacionalinei reguliavimo institucijai įgaliojimų įpareigoti elektros energijos įmonės grąžinti jų galutiniams vartotojams sumą, atitinkančią atlygį, kurį šie sumokėjo už „administracines valdymo išlaidas“, taikant sutarties sąlygą, kurią ši institucija pripažino neteisėta. Tas pats pasakytina ir tuo atveju, kai šis įpareigojimas grąžinti grindžiamas ne atitinkamos paslaugos, kurią suteikė šios įmonės, kokybės priežastimis, o tarifų skaidrumo pareigų pažeidimu.

Teisingumo Teismo vertinimas

Teisingumo Teismas visų pirma pabrėžė, kad, siekiant įgyvendinti Direktyvos 2009/72 tikslus, joje reikalaujama, kad valstybės narės suteiktų savo nacionalinėms reguliavimo institucijoms plačias prerogatyvas elektros energijos rinkos reguliavimo ir priežiūros srityje, be kita ko, siekiant užtikrinti vartotojų apsaugą.

Jis pažymėjo, kad Direktyvos 2009/72 37 straipsnyje, susijusiame su reguliavimo institucijos pareigomis ir įgaliojimais, neminima kompetencija reikalauti, kad elektros energijos įmonės grąžintų visas sumas, gautas kaip atlygį pagal neteisėtą laikomą sutarties sąlygą. Vis dėlto Direktyvos 2009/72 37 straipsnio 4 dalyje vartojamas žodžių junginys „reguliavimo institucija turi bent šiuos įgaliojimus“ reiškia, kad jai gali būti suteikti kiti, nei šio 37 straipsnio 4 dalyje aiškiai nurodyti, įgaliojimai, kad ji galėtų vykdyti šios direktyvos 37 straipsnio 1, 3 ir 6 dalyse nurodytas pareigas.

Be to, elektros energijos įmonėms nustatytų skaidrumo pareigų laikymosi užtikrinimas ir vartotojų apsauga patenka į minėtos direktyvos 37 straipsnio 1, 3 ir 6 dalyse numatytas nacionalinių reguliavimo institucijų užduotis.

Taigi Teisingumo Teismas konstatavo, kad valstybė narė gali suteikti tokiai institucijai teisę reikalauti, kad šie operatoriai grąžintų sumas, gautas pažeidus vartotojų apsaugos reikalavimus, visų pirma susijusių su skaidrumo pareigomis ir sąskaitų tikslumu.

¹ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/54/EB (OL L 211, 2009, p.55).

² Šiose nuostatose atitinkamai numatytos reguliavimo institucijų pareigos, susijusios su skaidrumo pareigų paisymu ir vartotojų apsauga.

³ Šioje nuostatoje numatyta, kad reguliavimo institucijos turi įgaliojimus pagal Direktyvą 2009/72 arba bet kokią atitinkamą teisiškai privalomą reguliavimo institucijos sprendimą nustatytų įpareigojimų nevykdančioms elektros energijos įmonėms skirti veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas arba pasiūlyti kompetentingam teismui skirti tokias sankcijas.

Tokio aiškinimo nepaneigia tai, kad Direktyvos 2009/72 36 straipsnyje iš esmės numatyta, kad nacionalinė reguliavimo institucija imasi reikiamų priemonių, „prireikus glaudžiai konsultuodamasi su kitomis atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis, įskaitant konkurencijos institucijas, ir nedarydama įtakos jų kompetencijai“, arba kad šios direktyvos 37 straipsnio 1 dalies n punkte vartojama formuluotė „kartu su kitomis atitinkamomis institucijomis“.

Iš tiesų iš šių nuostatų nematyti, kad tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, tik viena iš šių kitų nacionalinių institucijų gali nurodyti grąžinti sumas, kurias elektros energijos įmonės nepagrįstai gavo iš galutinių vartotojų. Priešingai, žodžio „prireikus“ vartojimas reiškia, kad tokios konsultacijos yra būtinos tik tuo atveju, kai priemonė, kurią ketinama nustatyti, gali turėti pasekmių kitoms kompetentingoms institucijoms.

Galiausiai Teisingumo Teismas patikslino: kadangi vartotojų apsauga ir skaidrumo pareigų laikymasis yra Direktyvos 2009/72 37 straipsnyje numatytos užduotys, tiksli priežastis, dėl kurios tokiai įmonei vienu iš šių tikslų nurodoma grąžinti vartotojams jų sumokėtas sumas, neturi reikšmės.